

Elever og deri notere Skolegangen og Forsømmelser, men uden at det skal have nogen anden Betydning end det at være et statistisk Oplysningsmiddel, som kan blive et Vaaben i Haanden paa Skolens Ledere og Venner mod den ret gængse Beskyldning fra ildesindede Kredse, at Friskolen blot er en Form for en Skulkeskole. Derved, at Skolen noterer Skolegangen og Forsømmelserne, faar den et Middel til at kunne afslaa eller tilbageslaa saadanne Beskyldninger og at dokumentere, at de ere urigtige. Der har desværre i jydsk Kredse — jeg tror imidlertid, det er en Misforstaaelse — rejst sig en Misbilligelse af denne Bestemmelse, idet man formodentlig tror, det betyder noget i Retning af Mulktsystem, en bestemt Læseplan osv. Det betyder det slet ikke, der er ikke Spor af Indgrib i Skolens fri Raadighed over Læseplanen, Timeplanen, Undervisningsplanen eller Ferieplanen, endnu mindre er det et Tiløb til at indføre Mulktsystemet, hvad der er et Mindretal, der ønsker. Skolens fri Stilling er fuldt ud hævdet, og vi have oven i Købet givet den et Vaaben i Hænde, som den ikke har haft hidtil, saa den kan værne sig mod en saadan Beskyldning, som jeg nys nævnte, at den skulde være en Skulkeskole. I denne Forbindelse kan jeg sige, at jeg beklager, at et jydsk Friskoleblad udtaler, at man ikke er glad ved Tilskuddet, man regnede det ikke. Jeg tror, det er en ret ubesindig Udtalelse, der er fremkommen fra den Side, og ret utidig i det Øjeblik, Rigsdagen er i Færd med at bevilge en saa rigelig Støtte.

Det sidste og vanskeligste Spørgsmaal, jeg endnu skal dvæle ved, er, at vi have optaget en ældre Tanke om at give de kommunale Myndigheder, de stedlige Skolemyndigheder, Sogneraad eller Byraad og Skolekommission et virkningsfuldt Middel til at blive umulige Lærere kvit. Vi have etableret en effektiv Afskedigelsesret hjemme i en Kommune overfor en Lærer eller Lærerinde, medens Afskedigelsesretten hidtil har ligget udelukkende i den højeste Administrations Hænder. Vor Ændring vedrører ikke det, at en Lærer bliver umulig paa Grund af kriminelle Forseelser eller Udskejelser paa Sædelighedsomraadet, men vedrører det Forhold, at en Lærer er kommen helt udenfor sin Gerning, udenfor Befolkningen; Skolen bliver tom, han er umulig paa Stedet. Saa faar Befolkningen i sin Haand at blive ham kvit paa en lempelig Maade, idet han beholder sin

Pensionsret og Ret til at søge Embede andetsteds. Det er en naturlig Ret, man her giver Befolkningen. Jo mere vi vokse frem i folkeligt Selvstyre og Selvhævdelse, jo mere vil det ganske simpelt følge af sig selv, at Befolkningen ogsaa paa Skolens og Kirkens Omraade bygger helt og holdent paa det frivillige Forhold mellem Arbejderne paa de aandelige Omraader og Befolkningen. Men vi have jo ikke været blinde for i Udvalget, og ingen forstandig Mand eller Kvinde vil være i Tvivl om, at det er et Omraade at lovgive paa, der har store Vanskeligheder og kræver nøje Overvejelse, og det er vel heller ikke givet, at vi have fundet en absolut uangribelig Form. Man maa paa ingen Maade sætte Læreren i en Stilling, der gør ham til en Nikkedukke og gør ham afhængig, gør det umuligt for ham, hvis han ikke er en meget stærk Personlighed, at hævde sig. At give Læreren en Stilling med Hatten i Haanden og krum Ryg vil være en ynkelig Reform, af ødelæggende Virkning, som Befolkningens myndige Del fremfor noget vil frabede sig. Læreren skal kunne staa frit og virke frit efter sin Ejendommelighed og fuldt ud kunne hævde sig som en frit arbejdende Mand i en aandelig Gerning. Paa den anden Side maa man heller ikke indsætte en Bestemmelse, som ikke kan bruges, naar den skal, og som blot er en Illusion, en Skueret. Jeg tror, vi i dette Ændringsforslag Nr. 40 have ramt det saa nogenlunde rigtigt. Det indeholder den Bestemmelse, at naar de 2 kommunale Myndigheder, Skolekommissionen og Sogne- eller Byraadet, finde, at en Lærer er kommen i et absolut Misforhold til sin Gerning, træde de sammen til et forberedende Møde, og hvis de der fastholde Ønsket om at forfølge Sagen videre, indvarsles der af Skolekommissionens Formand til et nyt fælles kommunalt Møde af de to Forsamlinger. Der kan Læreren komme til Stede og indgive skriftlig Erklæring ogsaa efter Mødet, og han kan deltage i Forhandlinger og forsvare sig. Naar nu ved Afstemningen $\frac{3}{4}$ af Sogne- eller Byraadet stemme for Afskedigelsen, og $\frac{3}{4}$ af Skolekommissionen ogsaa gøre det — hver Forsamling stemmer altsaa for sig —, gaa Papirerne ind til Skoledirektion og Minister, og da skal Læreren afskediges, hvis ikke Ministeren finder, efter de foreliggende Omstændigheder, at Sagen dog bør udsættes og ny Overvejelse foretages. Saa kan Sagen gaa tilbage, og Ministeren kan forlange et nyt kommunalt Fællesmøde under lignende Forhold som det